

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus Fejérmegyei Napló a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általalok katolikuskok törekvéseinek előmozdítására Fejérmegyei Napló cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: Rotter Izsák és Weisz Herman tőzsdéjében.

A kereszt az egyetemen és a képviselőházban.

Tudja mindenki, hogy tavaly, a kir. tudomány-egyetem fölavatása előtti napokban, az egyetem folyosóin levő koronákról gaz kezek ismételtelen letördelték a keresztet. Mindenki, a kinek lelkébe be tud még hatolni a hit világitó sugara, megborzadt e gaz merénylet hallatára. Kutatni kezdtek a tetteseket, de akkora ügyességgel, oly lelkiismeretességgel, hogy ma sem akadtak még nyomokra. Érezük, hogy a sértést nem csupán a magyar koronán, magyar hazánk szymbolumán követték el, hanem arczul akarták verni a keresztény érületet, 900 esztendő, hazát fenntartó kereszténységet is.

Az ifjuság, a mely még ideálokért lelkesedik tud, a melyet az inkompatibilis zsidó gsettszellem nem tudott még teljesen megmételyezni, meg akart hódolni a kereszt előtt s arra kérte az egyetemi tanács révén a minisztert, hogy helyezék vissza a keresztet az egyetemi termeibe, a nemes magyar ifjuság a tudományok csarnokában látni akarta az igazság Mátyrját, földi és túlvilági boldogságunk Eszközlejtét. Megtagadták tőle! 1870 előtt még ott díszlett a kereszténység szymboluma, ma 30 év után odajutottunk, hogy a magyar ifjuság nevelői ki akarják nyilvánítani a világ előtt, hogy nem akarnak a keresztény világnézetnek meghajolni, hogy a mai

tudomány megélhet, — ők úgy akarják — éljen meg a kereszt világossága nélkül.

Egy párt van csupán az országgyűlésben, a mely bátor szavát fel merse emelni a meggyalázott kereszt megdicsőítésére: a néppárt. Zichy János gróf, Rakovszky István, Major Ferencz dr. egymásután szólaltak fel, kérve, szinte könyörgve, a szívek legmélyén levő hurokat pendítve meg, hogy teljesítse a miniszter az ifjuság kérését. Ugy le vagyunk süllyedve az anyagiasság hinárjában, ugy elposványosodott gondolkodásunk az érzéki világ fertőjében, hogy két kézzel kell megragadnunk minden eszközt, a mely ideálokért tanít lelkesíteni. Valami csodálatos meghatottság rezzgett át a képviselőház szívében, midőn Zichy gróf költői szárnyalású beszéde hangzott:

A kereszt, — mondá — mely a szenvedésnek és a szeretetnek szymboluma, egy örökké égő fátkya, amely bevilágítja az emberiségnek utait. Ez az a talizmán, amely azért értékes, mert az emberi szív érzelmeit nemesis és az emberi gondolkodást szárnyalásra segíti. Az ifjuság, mely eddig, fájdalom, nagyon keveset törődött az emberi lét magasabb problémáival és rendeltetésével, sőt kezdett elveszni abban a labirintusban, amelyet a nagyvárosi életnek az érzékekhez nagyon is közel álló örömei alkottak meg számára, végre nemcsak tanulni és tudni, de tényleg hinni is akar. Érti már e gene-

ráció, hogy ha önmagát meg akarja menteni a társadalomnak, az államnak javára, ugy végre teljes egyensúlyba kell hoznia érzelmi világát értelmi világgal. Tudja és érzi, hogy ha nem ragaszkodik jobban a hit vezető fonálhoz, amely átkalauzolja őt az aránylag rövid életnek aránytalanul hosszú utvesztőjén, akkor nem segíti őt sem a tudás, sem a legnemesebb érzelme, amelyek között legelső helyre állítom a hazaszeretetet, nem segíti a nagy emlékekre való visszazapillantás, mert előre és felfelé tör az ifju lélek, fel egészen a csillagok közé és ha ott a felhők között egy nagy tátongó tír helyett megláthatja a keresztet, akkor soha nem fogja magát elhagyatva érezni: mindig erősnek tartja magát és valamint a hajós, ki a felhőfoslányok között keresi azt a csillagot, amely elvezeti őt a biztos rév, a biztos part felé, épp ugy az ifjuság, amely megkeresi és megtalálja és szívébe vési a keresztnek képét. Az életben mindig vigaszt és mindig segítséget fog találni abban, aki az emberi élet két legnagyobb tényezőjét: a szeretetet és szenvedést a hitnek jelképében, a keresztnek jelével egyesítette.

Érző szív nem volt, a mely e szavakat megilletődés nélkül hallgatta volna, voltak szemek a kormánypárt padjain is, a melyekben könnyek csillogtak a szép szavak hatása alatt, szinte reménykedve

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Naplótörödek.

Május 28.

Tehát még hat hétig élek! Ugyancsak rövid terminus . . . ma csakis azért látogattam meg az orvost, hogy nyíltan, őszintén beszéljek vele. Megtörtént . . . Miért is mondta meg? Eddig hittem barátaim biztató szavának, hogy kigyógyulok tüdőbajomból; most? . . . most, még a remény legcsekélyebb szikrája sem él bennem; hiszen tisztán, saját füleimmel hallottam: „Hat hétig élélhet még!” Gyenge vizsgatálás! Hat hétig . . . ha még azt mondta volna: hat évig, hat hónapig . . . de hat hét . . . s azután nem leszek többé . . . örökre bezárnak szemeim . . . borzaszto. Szinte érzem már a halál fagyos leheletét . . . Mindig azt tartottam, hogy az élvezetek poharát fenéig kell kiürítenem, a mig lehet. Önálló vagyok, vagyoson, fiatal — semmi és senki sem gátolt ebben. Pedig mennyire töves az efféle életcél, mennyire csalódik, a ki azt hiszi, hogy a boldogságot az élvek hajhászása közben találja fel; én ünkezemmel ástam meg korai síromat. Eddig élveztem, most jönnek a szenvedések, a keserőségek . . . Három keserű van az életben: az elválás, az írűmesség és a halál! . . . De hát igazán meg kell halnom? Örökre elcsendesülök, örökre! Miért? Hiszen csak a hűs óázokat kerestem, hogy azt feltalálva bol-

dog lehessenek . . . Mi is az élet? Egy kis szerelem . . . egy kis bor . . . sok nagyragyadás és végre . . . por. Por! Megfogok semmisülni? Eltemetnek, elfelednek . . . Csak tehetnék még az életben valamit, hogy mégse tűnjek le oly nyomtalanul e földről.

Május 30.

A Kárpátok zord rengetegei közepett lakom. Magas fenyvesekkel borított bércek koszoruzzák a völgyet, melyekről zugva hűmpölyögnek alá a hegyi patakok hóféhérré szétporzó habjai és illatárt árasztó vadvirágok ezrei nyiladoznak a puha pázsit bársonyán. A vizeses szírványosinü sugárivei messze hintik el gyöngy permetüket. E csoda szép vadon ölében emelkednek kastélyom ódon falai, fűnn a bércek tetején, a fellegek szomszédságában. Átalakítottam, berendeztetem a „tűdőbajosok menhelyévé”. Eszembe jutott, hány ember hal meg ápolás nélkül, hajléktalanul, nyomorogva . . . Milyen dicsőhymuszokat zengenek majd halálom után a lapok: „Nemeslelkű ifju volt; nagy cselekedete örökre maradandóvá tette emlékét”. A bétégek, mint kegyes jötevőjüket, imádkba foglalják a nevemet. S ezzel be kell érnem! De boldogabb vagyok, hogy tehetek valamit . . .

Julius 2.

Nagyhatalmu Isten! ki fenntartod a világot, rombolsz, hogy újra építs, a ki mindenütt vagy; szellemed nem a föld, nem a világ határoza meg . . . hatalmad mindenhová kiterjed,

tönkrejutott, szétvert reményeimet derítsd fel a sir szélén egy égi sugárral. Mi fog történni halhatatlan lelkemmel? Most irtozatos kérdésként áll előttem e gondolat. Eddig nem sokat gondoltam rá, most érzem, hogy Isten ítélete elé jutok . . .

Még hat nap és itt a felszentelés napja; enged meg, hogy életben találjon . . . Oeskának tartottam a világon mindent, az unalom Szaharája hányszor lepte be sivár homokjával napjaimat; most a sivatagon is jobban tudnám megbecsülni az életet, mert tudnám, hogy élek, de így — akárhol is, csak önmagamat temetem. Lankadni nem tudó munkakedvet érzek magamban, pedig minden nehezemre esik, alig tehetek pár lépést. Az ember nem egyébb, mint a halál játékszere. En élni akarok! Azt mondják, minden lehet, csak „akarni” kell; lehetetlenségnek csak a hülyék szótárában van helye . . . Lehetünk hatalmasak, parancsolhatunk az elemeknek, uralkodhatunk az egész mindenség felett, de egynek gyáván és tehetetlenül adjuk meg magunkat, mert nálunknál hatalmasabb és kérlelhetetlen, s ez — a halál! Oh, a halált le nem győzhetjük, az enyészet pusztító karjai elől nem menekülhetünk. Meg kell halni, meg kell semmisülni kérlelhetetlenül. A mint üt az óránk, eláll a szív verése, az agy megszűnt gondolkozni . . . az ész megtagadja a szolgálatot s az embernek vége . . . Teste megdermed, feloszlik, megsemmisül . . . Mi lenne jobb? Örökké élni, vagy soha meg nem születni?

várták a miniszter szavait. S fölkel Vlassios Gyula a vallásügyek minisztere, a ki állással fogva hivatva van előmozdítani mindent, a mi a vallást illeti; szavakban meghódolt ő is a keresztnek, de a valóságban felekezetieskedést lát a keresztben. Magyarország 18 millió lakosa közül 17 millió a kereszt vallását követi, de azoknak a keresztényeknek hallgatniok kell, félre kell állaniok, hiszen van egy osztály, egy milliányi hazafi, a kik gyilolják a keresztet s azoknak az utjából nekünk keresztényeknek illik félreállanunk. Azok meggyalázhathják a keresztet, nekünk nem illik azt felmagasztalunk az egyetemen, hiszen sértve érezhetik magukat.

Azonban ne mondja senki, hogy így a néppártiak érezhetnek csupán. Bartha Miklósról, a kitűnő publicistáról mindenki tudja, hogy nem katolikus ember s az a Bartha Miklós átérzi a mi szívünk gerjedelmét, a „Magyarország“ vasárnapi számában oly szavakat hangoztat, a melyek mind apatheozisai a keresztnek, ép úgy átérzik azt a mondhatlan szégyent és sértést, mely minden keresztényt ér a kereszt gyalázása és mellőzése által. Itt adjuk szavait egész terjedelmükben:

A kereszt.

A mesterséges liberalizmus lejtőjén szerencsésen eljutottunk odáig, hogy a keresztől immár csak úgy beszélhetünk, mint kényes témáról. De mivel Zichy János gróf egy igen pompás és erős logikájú, nemes hevűsékekkel teljes beszédében fölvetette az egyetemi kereszt ügyét: nem látom helyét: valóának a tartózkodást és mint más kérdésekben, úgy ebben is, őszinte iparkodással keresem az igazságot.

Az egyetemi ifjuságnak jelentékeny része arra kérte tavaly az illetékes hatóságot, hogy a kereszt, mely az utóbbi időben minden megokolás és talán minden szándékoság nélkül, valószínűleg építkezés következtében, eltűnt az egyetemről, ismét függesztessék ki. A jogi kar egy igen alapos történelmi indokolás mellett azt véleményezte, hogy a kereszt az aulában helyeztessék vissza a maga régi jogába. Az egyetemi tanács két votum többséggel a kereszt ellen szavazott. Ekként a keresztügy pert veszített. Most a néppárt a házban keres orvoslást.

Julius 5.

Jól mondja Petőfi az „Grült“ monológiájában, hogy addig jajgatunk és kacagunk, míg a halál azt nem mondja: „csitt!“ Valóban én velem szemmel megérkeztek sok furcsaság történi e nagy világban... Ugy érzem, mintha nem is két nap, hanem még egy egész örökkévalóság lenne előttem... Kétes hiedelem!... de a pusztá vándorának eloltja-e egy vicszepp égő szomját?... és még sem önti ki azt a fővényre, hanem lehoesájtja ajkain... a ki hajótörést szenvedett, megbírja-e azt menteni egy szalmaszál vagy egy deszka-darabka a hullámoktól hanyattot tengeren?... és mégsem taszítja el magától, hanem kapkod utána a kétségbeesés megfeszített erejével...

Julius 6.

Holnap van a fölszentelés váravárt napja. Talán elérem... azután legördülhet a függöny!... már be van népesítve a kastélyom, mindenki a holnapi nap kellő megünneplésének előkészületeivel van elfoglalva... Milyen boldogok! Többet ér az Isten előtt az a falat kenyér, melyet az éhezőknek nyújtunk, mint egy nagy babérkoszorú a sírjára, ha már éhen halt... Mi a halál? Ki mondja meg? Az élet véges, míg az... végtelen! Az élet játék, a halál komoly valóság, utána sorsom Istennek, az igazságosnak kezeiben van.

Staudacher Mariska.

Annak a nagy szóradatnak, mellyel ez az ügy szóval és írásban tárgyaltott, gondolom, és a rövid kivonata.

Római katolikus jellege van-e a keresztnek, a budapesti tudományegyetemnek? — ezt a kérdést egyáltalán nem szükséges s gonfuforgó vitába egyíteni. A kereszt ügye ettől a kérdéstől nem függ.

Mert a kereszt nem egy felekezetnek a jelvénye, hanem szimboluma az összes keresztényiségnek.

Zászlója, jelvénye szokott lenni minden autonóm szervezkedésnek, az államtól le a dárldáig. Van tehát a nagy egyházaknak is. A zsidó jelvény egy kettős háromszög; a mohamedán jelvény egy zöld zászló; a keresztény szentegyház jelvénye a kereszt. Miért? Először azért, mivel a keresztényiség isteni alapítója a keresztfán szenvedett vértanuhalt az emberiség megváltásáért. Másodszor azért, mivel a keresztényiség győzelmét a közhit ahhoz a történelmi legendához fűzi, hogy Konstantin római császár előtt kereszt jelent meg a légírben, ezzel a körirattal: „in hoc signo vinces“.

Luther Márton meglehetősen ismerte a protestantizmus lényegét, de azért megtartotta a keresztet. A reformátusok nem használnak keresztet, mert Kálvin a maga puritán szigorával ellensége volt a misztériumok minden nemének és így a jelvényeknek is. De Kálvin és Luther nem vallásalapítók, hanem reformátorok; a kereszt pedig nem hitágazat, hanem jelkép. Még pedig az egyetlen helyes jelkép annak bizonyítására, hogy a Krisztus követői, habár eltérő szertartások és eltérő dogmák mellett, valamennyien egy nagy, szent és egyetemes lelki világosságnak hívó részesei.

Erintheti-e tehát a kereszt-jelvény kifüggesztése bármely keresztény ember érzékenységét? Ha igen: akkor a Szent István koronájának a bronzcsőről le kell törni a keresztet, mert ez esetben hazánk legféltettebb klenódiuma botránkyó. És akkor törjük össze azt az apostoli keresztet is, melyet kilencszáz év óta hordoznak királyaink.

A pogány korban a kereszt bitófa volt, Czégéres bűnösöket vezetett ki rajta a hóhér. De a Krisztus ártatlan vére az akkori bitófát átváltoztatta a közfelfogásban a szenvedésnek, a megváltásnak, a szeretetnek és a halhatatlanságnak jelvényévé. Eppen mint az aradi akasztófa átváltozott nemzetünk lelkében a hazafiságnak, öntelődözésnek és szabadságnak megváltó keresztjévé.

Koronánkon a kereszt, czimerünkben a kereszt azt jelenti-e, — sőt zászlónkon, pénzénken a Mária kép azt jelenti-e, hogy Magyarország katolikus ország? Nem azt jelenti. Mert ha ezek a jelképek nem egy nagy világtörténelmi és civilizatorius igazságot fejeznének ki, hanem egy felekezetnek az uralmát a többi fölött: akkor azokat a protestáns egyház szempontjából eltűrni nem volna szabad. De nem azt jelenti. Ha azt jelentené: gondoskodott volna a sérelem orvoslásáról a bécsi és linzi békekötés; legrosszabb esetben gondoskodott volna a 48-iki törvényhozás.

Hanem igenis jelenti azt, hogy Magyarország keresztény ország.

Van valakinek kifogása ez ellen? Ha van: szóljon. Mondja meg, hogy egyszerűen bezárjuk-e templomainkat, iskoláinkat, avagy leromboljuk? Széttépjük-e a corpus juris hungaricit, vagy máglyán égessük el? Kulturánkkal mit tegyünk? Az evangéliumot miként írtsuk ki a nép lelkéből? Bottal vagy lóporral? Kiváltképpen mit tegyünk kilencszázal hosszu évek belénk rögzött hagyományával, erkölcsével, szokásaival? No hát csak szólni kell!

Már pedig keresztény országban a kereszt sérthetetlen szimbolum. Nem ismerem el a katolikusoknak olyan jogát, hogy ezt a jelvényt maguknak foglalják le. Az a jelvény az egyetemes keresztényiség jelvénye. Akinek tetszik, nem helyezi el sem a templomban, sem a lakásban, sem a sírhantban. De eltűrni, tisztelni, kegyeletesen őrizni mindenkinek kötelessége, mert mindenkinek kötelessége meghódolni azon nagy szellemi közösség előtt, amely ha-

zánknak, a keresztény civilizáció által, történelmi életet adott.

Ebből következik, hogy az egyetemből a meglévő keresztet egyszerűen eltüntetni nem volt szabad s ha kérni annak visszahelyezését, azt a kereszt felállítását kell.

Nem lehet indokolni, hogy miért teljesüljön azoknak a kívánsága inkább, akik nem akarják látni a keresztet, mint azoké, akik látni akarják. Bajos volna megérteni, hogy a keresztény Magyarországban egy szimbolikus kérdésben miért legyen éppen a keresztény fel fogás porvesztes?

ÜJDONSÁGOK.

— A kiket szeret a jó Isten. Régi, elnyűtt volt a verebi káth. templom orgonája. Sok ideje már, hogy áhitatra buszító hangjai betöltötték az Isten egyszerű házának boltíveit. Pátronusa nincs a templomnak, a mi ékeség van benne, azzal egyes nemes, buzgó lélek álgozatksége díszítette fel. Nagy volt tehát az Ur kisednyájának aggodalma, hogy annak a nagy szépségletnek, a mely egy új orgona beszerzésével jár, miként fognak megfelelni s mondhatlan szomorúsággal töltötte el lelküket, midőn arra gondoltak, hogy rövid idő múlva Istentisztelet alkalmával nélkülözniök kell a buzgóságra keltő orgona zenéjét. — A jó Isten újját látták tehát abban a váratlanul érkezett írvetében, a ki minden aggodalmaiknak egyszerre végét szakította. Elmondjuk hogyan történt: Egy szegény, de becsületes és vallásos verebi család gyermeke felkerült Pestre, a nagy város forgatagába. Élete, sorsa sok megpróbáltatáson vitte keresztül, míg egyszer apólonak kérték egy súlyos betegen fekvő uri emberhez, a ki nek Isten mindent megadott, bőséget, rangot, gazdagságot, csak egyet vont meg már vagy 20 esztendő óta, — a test égszességét. A jölelki nő öntelődözással, vallásos szeretettel ápolta a magára hagyott beteget, a ki látva gyengéd önzetlenségét, hálából, szeretetből feleségül vette őt. Hálával Istennek tartoztak és neki akarták leróni azt, a mit neki köszönhettek. Akkor vette híret a jölelki, most már gazdag urasszony, hogy az ő szegény kiesti falujában a régi templom, a hcl ő gyermekkorá egyszerű imáit elrebegette, mily nagy szépséget szenved, az Istentisztelet nemesokára orgona nélkül marad. Férjével együtt elhatározták, hogy az építendő orgonára 1400 koronát ajándékoznak. Képzeltel a szegény verebi hívek öröme és boldogsága, midőn a nagylelkű adomány híret vették. De örömköbe üröm is vegyült, mert az összeg nem volt elég arra, hogy egy igazán szép és teljesen megfelelő orgonát kapjanak. Kérni újra nem mertek, hiszen az előbbi adományhoz is váratlan áldozatkészség folytán jutottak. Mikor azonban a nagylelkű jövevőknek tudomására jutott a hiány, újra 1000 koronát küldöttek ifj. Verebi Vég János kuriai bíró, a kitűnő zenész kezéhez s így most 2400 korona költséggel a szegény verebi hívek egy új, díszes orgona hangjai mellett fogják a mindenható Isten dicséretét zengeni s szívükhöz bizonyára háláérzet kel azok iránt, a kik szegénységüket ily nemesen istápolták.

— A székesfejérvári jötekyon nőegylet választmányá Szögyény Marich Julia védnök elnöklete alatt f. évi február 23-án ülést tartott. Az ülés elnöki megnyitása után örömmel vette a választmány tudomásul az ifjusági táncestély rendező bizottságának azon nemes tettét, hogy a vigalom 669 kor. 69 fill. tiszta jövedelmét az Erzsébet népkönyha czéljaira átadta. A rendező bizottságnak ezen nagylelkiségeért, ugy Lichtenkevert István urnak, a táncestély alkalmára a jötekyonyság jellegével, elarusítás végett szép kivitelben készített levelezőlapokért, a választmány jegyzőkönyvileg köszönetet mondott. Az átadott összegből 200 korona a székesfejérvári ifjuság alapítványaként kezeltetik; melynek kamatai az összeg többi részével a folyó kiadások fedezésére fordítatni rendeltett. Számos bejelentett szegény részére pénzbeli segélyek utalványoztattak. Az Erzsébet népkönyhában a nőegylet tagjai által gyakorolt felügyeleti jogból folyólag azon elodázatlan

szükséglet megvalósítására tételt indítvány, hogy az élelemért az aggintézettbe naponként járó nagy számú szegények részére meleg helyiség létesíttessék, mert az otthonukban is a meleget nélkülöző szegények a zord, hideg téli időben az élelem kiosztásáig hosszú ideje alatt dideregge kinlónak a szabad ég alatt. Ezért a városi hatóságok átirat intézését határozta el a választmány, hogy az aggintézett helyiségében egy szoba a szükséges időben mindig fűtve legyen, a hol az élelemért járó szegények esetleg a kapott élelmet is elkölthetik, a szükséges fűtőanyag beszerzését a jótékony nőegylet pénztára terhére magára vállalja. A pénztár jövődelmének gyarapítására ez évben az általános gyűjtés mellőzésével a választmány elhatározta, hogy folyó évi május hó 4-én a városi színházban hangversenyyel egybekötött jelmez-estélyt rendez, a részletek megállapítására egy szűkebb körű bizottság küldetett ki és ezzel az ülés véget ért.

— **Böjti predikáció.** Nagyböjti vasárnapja délután a felsővárosi plebánia templomban a böjti szónoklatot *Sealay József* káplán, a Székesfehérváron pedig *K. Horváth István* belvárosi plebános tartják.

— **Elhervadt bimbó.** Az életet nem ismerte még, egész világa, melyet e földön átért a szeretet és a fájdalom volt. A szeretet, a melylyel mindenki elárasztotta, a ki a ritka kedveseségű gyermeket ismerni tanulta. Másik világa a fájdalom, a kínzó szivbaj volt, a mely gyenge testét már hosszú évek óta gyötörte, sorvasztotta. Élete a fájdalom keresztje volt, a melyre gyengéden az örömkörszói kuszták föl. Sokszor hallott a sóhaj: miért kell egy kicsiny szívnak annyit szenvedni? . . . Mikor aztán Isten megelégette gyötrelmeit, hitta magához: Jöjj! jöjj hozzám ide angyalaim közé ebbe a fényes, mindig mosolygó országba, hagyd ott a földet, rideg az nagyon és sok rajt! a fájdalom, jöjj játszótársaid közé. Aztán leküldött neki apró fehérpihés szárnyacskákat, az angyalok ott sürögtek-forogtak betegsége körül, bánatosan tekintettek a zokogó édesanyjára, a ki vesztésében talán nem tudta megérteni azt az örömet, a mit ő kis társuknak odafönn készítettek. A meggyő őrt sziv utolsó dobantát s a tiszta ártatlan lélek viszszaadott Ahhoz, a Ki őt ide a földre leküldötte. Most ott fekszik a sokat szenvedett gyermek. Kicsi tanulótársai meglátogatják utójára a fehérarcú kis leányt, a ki itt hagyta az ő játszótársait, hogy ott fönna a menyországban újakat találjon magának. Megcsodálják a szép fehér koporsót, a fehér illatos virágokat, a melyek úgy hasonlítanak a kedves gyermek lelkéhez. A bánatos szülők, Thom Ferenc postatiszt és neje szül. Novák Aranka, gyermekeik: Mariska és Emmike, valamint az összes rokonság nevében tudtul adják, hogy

THOM ERZSIKE

elemi iskolai IV. oszt. tanuló

10 éves korában 25-én reggel meghalt s hogy kedves halottjuk tetemeit, ma 26-án fél 4-kor helyezték csendes pihenőre a Jókai-utcai gyászszobába.

— **Kinevezések.** A belügyminiszter *Balogh János* segédjegyzőt a polgárdii, ifj. *Schöber Károly* jegyzőgyakornokot pedig a diósi anyakönyvkiadóba anyakönyvvezető helyettesekké kinevezte, és az előbbi a házassági anyakönyv vezetésével, s a házasságkötéseknél való közreműködéssel is megbízta.

— **Laktanyaszemle.** *Lahner Győző* altábornagy f. hó 23-án a helybéli honvédszázad ezred Veszprémben fekvő két zászlóalját, illetve az ottani laktanyákat megsemméltte. A szemle alkalmával *Tamássy Béla* ezredes kalauzolta az altábornagyot.

— **Gyilkosság Módrát.** Néhány napra megszünt a szénázók városá lenni Székesfehérvár, melynek hírnevét a vidék, úgy látszik, megirigyelte s hasonlók hírhedságra törekszik. Most módrói levelezők ad hírt egy véres szünettről, melynek részleteit az alábbiakban közöljük: Negele József és Nagy Lajos módrói lakosok közös tulajdonban bírtak egy házat. Utóbbi jobb módú volt; lassanként vagyosodott s ezért iszonyu irigység támadt Negeleben, a mi különösen akkor érte el tetőpontját, mikor Nagy Antal a közös udvaron építtetni akart, a mibe Negele semmi kormánymentés között sem egyezett bele. Míg ő él, az nem fog megtörténni — mondogatta többször. Ennek dacára Nagy Antal elment a községhez a építési engedélyt kérni s a jegyző azon utasítására, hogy előbb mutasson be vázrajzot s majd az után fognak az engedély kiadása tárgyában határozni, t. hó 20-án kihívott magához egy építőmestert, a helyet felmérést, vázrajzot készíttetett. Már a felmérés folyamán dühösen járkált fel s alá az udvaron Negele, majd midőn a vázrajzot a községhezán bemutatván, azzal jött vissza Nagy Antal, hogy az engedélyt megkapta, boszút lővege berontott a konyhába s egy nagy kését dugott a csizmaszárába. Nagy még egy ideig beszélgetett az építőmesterrel, majd elkísérte őt. Negele lesbe állt ellene s midőn Nagy visszafelé jött az udvarra ért, neki ugrott s kését egymás után kétszer a bal vállába szurta oly erővel, hogy a jobb mellkas felső részén jött ki, érve a tüdőt is. Nagy Antal csak addig élt még, míg a lakásába vándorolt, ott összeesett s néhány perc múlva meghalt. Negele jól tudta mit tett, lelkiismerete nem hagyta nyugodni. Eldobta magát át a lakótársa vértől párolgó kését s elmenekült a faluból. Az éjszakát a szőlőhegyen töltötte, a honnan a hideg miatt beszorult *Princz Ferenc* nevű sógorához s ott tartózkodott egy darabig, mignem tudva az esetről, feljelentette a gyilkost. Így sikerült Negelet Antal József rendőrnök *Princz* lakásán elfogni s a községhezhoz küldeni. A gyilkos ekkor már lünnének sulya alatt teljesen megtört, bevallotta tettét, de azzal védekezik, hogy őt Nagy megtámadta s egy téglával akarta megütni, miért is ő önmélemből tette azt, a mit tett. A gyilkos most már a törvényszék fogházában van s *Tömörny József* vizsgálóbíró érélyes és biztos kézzel vezeti a vizsgálatot s szünytetett körülményeinek és részleteinek kiderítésére.

— **Adomány és köszönet.** *Csapó István* és ifj. *Schmetzer Nándor* urak a f. évi február hó 16-án tartott ifjúsági tőnczestély 569 k. 69 fill. tiszta jövödelmét a rendező bizottság nevében a jótékony nőegylet felügyelete alatt álló *Eraszmet* népkönyha cseljaira szivesek voltak átadni. Nemes érzetűk fényes bizonyítékát tették le ezen nagylelkűségükkel a jótékonyosság oltárára, miért is a rendező bizottság minden egyes mélyen tisztelt tagjának az egylet nevében hálás köszönetemet nyilvánítom. Székesfehérvár, 1901. február 23-án. *Szűgyény Marich* Julia védnök.

— **Leleményes lólovaj.** *Csapó István* polgárdii lakos kiállította a vásáron eladásra a lovát s még vasárnap akadt volna is vevő, csak az volt még eldöntetlen, nincs-e a lónak valami baja. A vevő rögtön előkerített két suhanczot s azzal a megbizással indította őket utnak, hogy hozzanak valahonnan egy állatorvost. Nemsokára meg is jelent a lóval egy magyar nadrágos ember, megvizsgálta a lovát s takonykórosnak találta, sőt nyomban intézkedett is a lebonkóztatása iránt s a lóbőrért 20 koronát átadott *Csapónak*, de később visszavett belőle 6 koronát vizsgálati díj czímén. *Csapó* később felvilágosították s a rendőrség segítségével meg is találta a lovát *Balog Ferenc* módrói lakos birtokában, a kiből felismerte rögtön az állatorvos urat. *Balog* ellen család miatt feljelentést tétetett.

— **Szobrot Zrinyinek.** Somogy megye alispánja azon kérelemmel fordult a városi törvényhatósághoz, hogy gyűjtést indítson a Zrinyi-szobor javára. Kétségtelen, hogy e hazafias ügy városunkban méltó támogatásban részesül.

— **Szövetkezési élet.** A szövetkezési mozgalom megyénkben napról-napra nagyobb hullámokat ver. A nép belátja hasznos voltát és siet egyesülni a közös jólét előmozdítására. Legutóbb Nagy-Láugon alakult meg ifj *Zichy János* gróf támogatása folytán a keresztesény fogyasztási szövetkezet az országos központ kötelékében. Az igazgatóság tagjai lettek: *Schullis István* plébanos elnök, *Wolf Károly*, *Mihály Antal*, *Szedmayer János*, *Gombolai András*. Felügyelő bizottság: dr. *Truka József*, *Lehótsky Imre*, *Bott Ignác*, *Adamsky József*, *Plettler István*, *Kovács Lajos*, *Kalauz József*, *Csorna János*. Szövetkezeti jegyző *Csöngédy József*. Eddig 104 tag 342 üzletészt írt alá, de az aláírások még folyamatosan vannak.

— **Elhunyt jegyző.** *Hering Károly* nyug. községi jegyző f. hó 23-án Seregélyesen 68 éves korában meghalt. A község nagy részvéte mellett temették el f. hó 24-én.

— **Óda van a kocsi lovastul.** *Sapkás Károly*, a Kalló-malom bérlője tegnap saját egyfogatu kocsiján néhány jóbarátjával kikocsikázott az öreg-hegyi szőlőjébe. Vigan boroztak a pinczében s midőn az esti idő beálltával haza akartak menni, a kocsinak s lónak hült helyét találták. *Almássy János* városgazda kocsija kéznél lévén — mint mondják — Pákozdon túl azonban szem elől tévesztették a menekülő tolvajt. A nyomozás a legszélesebb körben megindítottat s az eredményre azonban vajmi csekély a kilátás.

— **Határozás.** Öszinte részvétellel értesülünk hogy Székely István a pápai földműves iskola igazgatója vasárnap délután 43 éves korában meghalt. Temetése ma délután ment végbe Pápan. Székely igazgatónak terve volt különösen a fejer megyei ifjakat bevinni a földműves iskolába, de a halál véget vetett emez irántunk valóban önzellen jól szándékának. Az elhunytban Tamás Vilmos esperes-plebános sógorát gyászolja.

— **Közgyűlési tárgysorozat.** Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hó 28-án d. e. 9 órakor közgyűlést tart, melynek tárgysorozatából közöljük a következőket: *Parkasy Dezso* biz. tag indítványa a felállítandó országos lelencházak tárgyában. — *A gazdasági tanácsosi albis betöltése.* — *Az ezredéves tanuló ösztöndíj élvezőjének megválasztása.* — Városi tanács előterjesztése a „*Ferencz József* növevelde“ ellőti járadékoltások tárgyában. — Városi tanács előterjesztése: a szőlő-hegyi kintlakás miatt kirótt pénzbüntetések elengedése; — a rászegyei északi oldalán levő dűlőnt áthelyezése; — két bünyűgyi nyomozó állás szervezése tárgyában. — Városi tanács betereszti a koromkás, sörházak, pálinkamérészek, fogadók, vendéglők, kávéházak s kávéméresekrol szóló módosított szabályrendelet tervezetét. Városi tanács betereszti a marhajártatok kezeléséről szóló szabályrendelet tervezetét. Városi tanács előterjesztése: a gazdasági munkás és cselédségelyző pénztár alapító tagjai közé leendő belépés; — a város által megvett sörház-épületben levő sörhűtő megvétele; — a felállítandó czéltartó hatósági zálogház; — az ipartanonz iskolai oktatás; — *Remsei József* s neje *Gerdán Katalin* telekeldarabolás iránti kérelme; — *Szabady István* napidijas fizetés-előleg iránti kérvénye tárgyában.

— **Parancsnoksági ülés.** A tüzoltóparancsnokság f. hó 23-án *Simon Sándor* alparancsnok elnökle mellett ülést tartott, a mely alkalommal *Halmi* szinigazgató ama kérelmének, hogy a színházi tüzoltó őrszemélyzet díja leszállítottassék, csak részben tettek eleget. A tiszti őrparancsnok díját ugyanis teljesen elengedték, a legénységi őrdíjat azonban, mely amugy is nagyon kevés, le nem szállították.

— **A városi kutmesterei állásra** hárman adtak ajánlatot: *Bürgermeister György*, *Vinczai György* és *Frank Balázs*. A városi tanács mai ülésében foglalkozott e tárggyal s a törvényhatósági bizottságnak *Bürgermeister* ajánlatát terjeszti be elfogadásra.

— **Moór és vidéke, mint külön borvidék.** Több tekintélyes Moóri szőlőbirtokos a napokban Moór község képviselőtestületének közgyűlése elé írásbeli indítványt terjesztett be, a melyben a bortörvények végrehajtására vonatkozó rendeletet olyképp kéri módosítani, hogy Moór a neszélyi borvidéktől kivételtől, külön borvidékké alakíttassék, a melyhez Moór, Csákkakó, Söréd, Csákberény községeken kívül a Császár községben fekvő Szöke és Kopaszhegyen termelt borok volnának sorolhatók. A képviselőtestület az indítványt egyhangulag elfogadta s kérvény alakjában felterjeszti a kereskedelemügyi és földmívelésügyi miniszteriumokhoz.

— **A bűti vásár, mely vásáraink között a leggyengébb szokott lenni, elég népes volt, a mi nagyrészt a kedvező időjárásnak volt tulajdonítható. Az állatvásárra nagy volt a felhajtás s bár a Hauser-czég Angliának s Mihajlovics örnagy pedig Szerbiának vásárolt lovakat, a lovak ára nagyon alacsony volt. A marhavásárra nagy volt a felhajtás s a forgalom is kielégítő. A nagy állatvásár mellett a hirkodó vásár mit sem ért. Iparosaink egy része, főleg a vidékiek már vasárnap összedültek sátorfákat s odahagyták a vásárt.**

— **Felülfizetések.** Az önk. tüzoltó egyesület által f. évi február 19-én tartott álarcsos-bál alkalmával felülfizettek: Fiáth Pál báró 10 kor., Henk Péter 4 kor., dr. Hajos Rezső, Szammer Kálmán 2-2 kor., Embecht testvérek, Jankovics István, 1-1 kor. 60 fill., Reichert N. 1 kor. 40 fill., Galambos István, dr. Borchert Jenő, Földes József és neje 1-1 kor., Embecht Jenő, dr. Molnár Jenő, Flits Miklós, Kovács György, Pásztori Sándor, Havranek János, Kovács Pál, N. N., N. N. 80-80 fill., Kovács Ferencz, Percz József 60-60 fill., Mettykő István, N. N. 40-40 fill., Berger N., N. N., 20-20 fill. Ez adományokért ez uton is köszönetet mond a *parancsnokság*.

— **Jótkönység.** Szabó Ferenczné Malom-u. 28. sz. alatti lakosnő részére szerkesztőségünkbe 9 kor., 20 fillér adomány érkezett. A szegény sorsu család lakására Virág Jánosné, Velinszky Ferencz, Marschall Sándorné ételműeiket, a helybeli jótkönyv négyzet 3 koronát, a Hazai biztosító társaság egy hivatalnok és Kosteiyelik Ferenczné 1-1 koronát, Somogyi Jánosné 30 fillért, N. N. 1 kor., 20 fillért küldött. Mindezen adományokért lapunk utján mond köszönetet Szabó Ferenczné. — Ujabbán özv. Péntek Józsefné és Péntek Ferencz 2-2 koronát küldtek szerkesztőségünkbe a sorstól snjított családnak.

— **Köszönetnyilvánítás.** Istenben boldogult fiunk, néhai Szokolczay István elhunytával bennünket ért nagy és súlyos csapás alkalmából az együttérzés, a részvét és jóakarát oly sok jelét és nyilvánítását tapasztaltuk, hogy mindezt eléggé megköszönni, hálánkat a tanusított részvéért kellőképp kifejezni képesek nem vagyunk. Ez uton is minden jóakarónkn, jóbarát és ismerősnek, de főleg a helybeli főgimnázium nagyérdemű tanári karának, a vendéglősök testületének s mindazoknak, ki fájdalomka enyhíteni, a zavatalra koszorut helyezni vagy a temetés alkalmával kocsijukat elküldeni szivesek voltak, ez uton is leghálásabb köszönetünket nyilváníjuk. Székesfejérvár 1901. évi február hó 25-én. Szokolczay Lajos és családja.

— **Tolvaj cseléd.** Weiss Vilmosné csóóri lakosnő t. hó 17-én Székesfejérvárra jött kocsin s midőn városunkba ért, észrevette, hogy a zsebében lévő 326 K. 60 fillér hiányzik s mert néhány koronát az üléskosárban megtalált, azt hitte, hogy a pénzt elvesztette. A napokban azonban Szemerei Pál csóóri cselédember nagyon böven költekezett s az feltűnt az előjárásának, Szemerei kérdőre vonatván elmondta, hogy a

pénzt Dér Kálmántól, Weissék cselédjétől kapta. mire Dér beismerte, hogy a pénzt ő lopta ki asszonya zsebéből s egy híd alá eldugta, a honnan azonban valószínűleg a szél egy 200 s 20 koronás bankót elvitt. Mintegy 100 korona még a hitlen cselédnél volt, a feljelentés ellenük megétegetett.

— **Az egyéves önkéntesi év elhalasztása.** A honvédelmi miniszter megengedte, hogy csak azon egyévi önkéntesek, akik tanulmányaikat jelenleg mint gimnázium, reál, vagy kereskedelmi iskolában rendes tanulók folytatják a tényleges szolgálat megkezdését a véderő törvény értelmében elhalasztassák.

— **Hamis egyforintosok.** Az utóbbi időben osztrák eredetű hamis egyforintosok kerültek nagy számban forgalomba. Mivel a hamisítvány szélirattal is el van látva, a belügyminiszter felhívja a törvényhatóságokat, hogy minden lehető elkövessenek a hamis pénz terjedésének megállítására.

— **Betörés.** Löwi, ger Albert szatócs Ma lom-utcai üzletébe a kertre nyíló ablakon át eddig ismeretlen tettesek vasárnap éjjel behatoltak s onnan 10 korona készpénzt, élelmiszereket s többek között egy üvegvágtó gyémántot is elvittek s a boltot a szó legszorosabb értelmében felölték. Az elloptott bolti cikkek értéke mintegy 100 korona. A rendőrség a nyomozást megindította.

— **Fejérvári virtus.** Vincz József zámoly-utcai koronájában vasárnap vásári hangulatban legénykedett Pallag János az ő rokon-érmű atyafiával, ifj. Pallag Józseffel. Betért a korcsmába egy ital borra Bognár János öreg-utcai lakos is, de bizony vesztére, mert távozta a két fejérvári nagy legény utját állta s a nélkül, hogy a legkevesebb is részol-gált volna, egy elverték, hogy nem tudott a saját lábán hazamenni. A legények ellen súlyos testi sértés vétsége miatt a feljelentés megétegetett.

— **A revolver — játékszer.** Szabó Imre és Schreindorfer Pál keresztesi lakosok együtt jöttek a vásárra, a mely valószínűleg jól sikerült, mert tegnap vig poharazzással töltötték az időt Szalai öreg-utcai korcsmájában. Schreindorfernek tegnap a délelőtti órákban még egy kis dolga akadt s mikor onnan visszatért s a korcsma előtt Szabóval találkozott, ez utóbbi revolvert szegzett neki s lelővessel fenyegette. Az ügy a rendőrség elé került, a hol általános derűtlenség közepette jelentette ki Szabó, hogy ő csak tréfázott, mert a puskát a gyerekeknek vette vásárlának, tölténye nincs, de nem is volt. Ki is békültek nyomban a jóbarátok s a békecsók volt a jövődől kölcsönös szeretet biztosítéka. Az áldomását perze megitták még tegnap.

— **Megköztözött legény.** Vinczai József rácz-utcai legényember f. hó 24-én széles jövedvényben a Pásztor-tele gyógyszertárnál kirugott a hámból s a vásári közönség megbotránkozására ugyancsak emberhez nem illő módon duhajkodott, mignem négy markos legény meg nem fékezte. Tiltakozott a megköztözés ellen, a nyers erő azonban győzött s megköztözve került a rendőrség dutyijába.

— **Pusztai hőstett.** Vara János hipolit-pusztai lakos házánál f. hó 19-én házimulatság volt s többek között Virág István és Nagy József is résztvett a mulatságon, azonban sehogy sem tudtak megférni békésen egymás mellett, mignem szóváltás, majd gyengéd öklö-harc fejlődött ki az ellenséges atyafiak között. A mulatók serege lassankint két táborra oszlott s ki szóval, ki ütleggel győzte az ellenfelét. Jó magyar verekedés bicika híján nem teljes, hát biz ez itt sem hiányzott. Déri Sándor ugyanis verekedés közben elvette a bugyliját s vele Nagy Józsefen súlyos, Csörgő Pálon és Csörgő Juliannán pedig könnyebb testi sértést okozott. Az ügy a bíróság előtt nyer elintézt.

Törvénykezés. Héjas József jelenleg helybeli asztalos nem respektálta a hivatalos hatalmat s midőn ellené Keeskeméten, a hol butoraktára volt, a hitelzők kielégítési végrehajtást fogatosítottak, ő a felírt butorok nagy részét eladta. Ezen tették a törvényszéki sikkasztásnak tekintendő művészeinek s ezért 2 havi fogházra s 1 évi hivatalvesztésre ítélte. A felsőbb bíróságok az ítéletet helybenhagyták.

Színház.

Február 23.

A bövegér. Strau s József e híres operetteje mulattatta a szép számmal összegyűlt közönséget, sajnos, hogy csak a darab maga, s azok a végtelen kedves keringők, melyeknek Strauss igazi mestere, mert bizony az előadás erre igen kevés alapot nyújtott. Szerencsére A bövegér szok közé az operettek közé tartozik, melyeket lehetetlen úgy előadni, hogy a néző az előadás minden rosszasaága mellett is ne érezné a darab szépségeit, s ne találna benne olyan részleteket, melyekben gyönyörködni lehet. Igazán jó csak Mányai Aranka (Rozalinda) volt, kinek párcatlan szépségű hangja és ének-tudása oly nagy művészi értékkel ruhazza fel egyéniségét, mely messze föléje emeli a társulat összes tagjainak. Alig hisszük, hogy vidéken még sok ilyen koloratúr-énekesnő lenne található. Mellette Lévy Sárka (Adél) teljesen elenyészett egy játék, mint minden egyéb dolgában, annál is inkább, mert a külsiker olyan eszközeivel, mint a „Napfogyatkozás”-ban, s szerepében nem rendelkezett. Tisatorj Miksa (Eisenstein) sem volt túlságos jó, bár a felsőbb régiókat nem kevés gyönyörködtette iszonyu grimaszaival, a melyek különben nála a művészi siker fő eszközeit képezik. Ellenben Szabó Pálon azt vesszük észre, hogy hangja kezd megizmosodni, s bár még néha-néha nem egy hamis hangot vág ki, s elég ügyetlenül is mozog, még is a közönség jobb izlésű része megérezte azt, hogy azt a bizonyos gunyos nevetést, mely a földszinti álló közönség soraiban hallatszott Mányai Aranka alkalmi mondásaira, meg nem érdemelte, s szegény törekvő színészt mintegy biztatól éneke után taposokkal jutalmazta. Ferencz József szalon-operette szerepekben mondhatni használhatatlan, darabos hangja csak népdalokban élvezhető, finomabb operette-áriákban csaknem kinos monotonosága és fülsértő. Ha még megjegyezzük, hogy a darabból igen sokat kihagytak, s a kiállítás a lehető legszegényesebb volt, végezhettünk is evvel a nagyon hiányos előadással.

Február 24.

Délután a „Kornevillei harangok” került előadásra, alapos rövidítésekkel, kihagyásokkal, s oly nagy foku nemtörődőséggel, hogy az még a délutáni közönséghez sem volt méltó. Kár volt ezt a gyönyörű operettet agyonnyomorítani, ha már nem tudnak délután érdekelni játszani, akkor adjanak „Repülő oszmadia” féle darabot, ezeknek agyonnyomorgatását nem bánja senki sem, de az ilyen előadás, mi a vasárnap délutáni, valóságos bűn a művészet ellen.

Este a rendes népszínműelőadás ment a „Próbaházasság” színrehozásával.

Február 25.

A „Napfogyatkozás”-ról, Bokor József „nagy” operettjéről már megirtuk véleményünket. Ma ismét elővették, immár negyedszer az idén és így természetes, hogy publikumot csak a felsőbb régiókban lehetett látni. Az előadás elég kerekded, összességű volt s Lévy Sárkának második felvonásbeli duntje Mányai Arankával, a mely az operette legmelodikusabb része, ma is zajos tetszésben részesült.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

— **M. L. Helyben.** Igaza van, Tényleg Trummer Sándor vasuti vendéglősnek az elhunyt Szokolczay István bérmafia volt s ő is tett koszorut a boldogult ravatalára. Különben ne csodálkozzék, hogy oly sok koszorú közül tudósításunkból ki is maradhatott.